CUDES JOURNAL CURRENT DEBATES IN SOCIAL SCIENCES

Yaprak, A. & Koçak, M. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Almancaya Yönelik Tutumları: Batı Karadeniz Örneği. *Journal of Current Debates in Social Sciences*, 6 (2),94-107.

Research Article

Üniversite Öğrencilerinin Almancaya Yönelik Tutumları: Batı Karadeniz Örneği

Attitudes of University Students towards German

Öğr. Gör. Asuman YAPRAK
Kurum: Kastamonu Üniversitesi
E-posta: ayaprak@kastamonu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4179-4268

Prof. Dr. Muhammet KOÇAK
Kurum: Gazi Üniversitesi
E-posta: muhammetkocak@gazi.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6387-0765

DOI: http://dx.doi.org/10.29228/cudes.72584

Article Info

Received: 21.09.2023
Accepted: 29.09.2023

Keywords: Attitude, German, University Students

Abstract

This study aims to measure the attitudes of students taking German courses towards German. The study group consisted of students studying German language education in the relevant faculties of the universities in the Western Black Sea Region, and the study employed survey model as the research model. "Attitude Scale towards German" was used to collect the data, and 834 students studying German at Kastamonu University, Zonguldak Bülent Ecevit University, Amasya University, Tokat Gaziosmanpaşa University and Samsun Ondokuz Mayıs University participated in the study. Considering the results of the analyses, the general attitudes of the students towards German were positive, the attitudes of females were higher than those of males, and the attitudes of the students studying in German language departments were higher than those of the students studying in other departments (Tourism and English departments).

Makale Bilgisi

Geliş: 21.09.2023
Onay: 29.09.2023

Anahtar sözcükler: Almanca, Tutum, Üniversite Öğrencileri

Öz

Bu çalışmada Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan üniversitelerin ilgili fakültelerinde Almanca eğitimlerine devam eden öğrenciler oluşturmuş, araştırma modeli olarak ise tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanması için "Almancaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmış ve çalışmaya Kastamonu Üniversitesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Amasya Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi ve Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitelerinde Almanca dersi gören 834 öğrenci katılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarında; öğrencilerin Almancaya yönelik genel tutumlarının olumlu olduğu, kadınların erkeklere göre ve Almanca bölümü okuyan öğrencilerin diğer bölümlerde (Turizm ve İngilizce bölümleri) okuyan öğrencilere göre tutum düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

1. GİRİŞ

Dil öğrenme becerisi binlerce yıldır insan varlığının merkezinde yer almakta ve günümüz dünyasına uyum sağlamak için özellikle önem teşkil etmektedir. Ancak ister sınıfta ister günlük bağlamda her insan yabancı dili aynı kolaylıkla öğrenememektedir. Sıradan gözlemler bile bazı insanların diğerlerinden daha hızlı veya kolay öğrendiğini göstermektedir. Bu durum, yabancı dil öğreniminin farklı dil dışı (duyuşsal, bilişsel, biyolojik, sosyal) koşullara tâbi olan, bireysel bir sürece bağlı olduğunu göstermektedir. Dil dışı faktörler içsel ve dışsal faktörler olarak ikiye ayrılmakta, dışsal faktörler öğretmen, materyal, yöntem veya sosyal çevre gibi öğrenenin çevresini içerirken, içsel faktörler motivasyon, tutum veya kaygı gibi içsel değişkenleri içermektedir (Yaprak, 2022: 104-105; Balcı, 2016).

Tutum, motivasyon gibi, yabancı dil edinimi için önemli bir ön koşul olarak anlaşılmaktadır. Doğuştan gelmemekte, ancak yaşam boyunca deneyimlerin etkisi altında gelişmektedir. Bu durum ise yabancı dil öğrenimi için de geçerli olmaktadır (Stancekova, 2017: 44). Tutum, belirli bir şekilde davranma isteğini temsil eder ve karmaşık, psikolojik bir yapıdır. Ayrıca tutum nesnesinin (insanlar,

olaylar, nesneler veya fikirlerden oluşabilir) değerlendirmesinden oluşan bilişsel bir durumu temsil etmektedir (Czarnecka, 2013: 187; Werth, Seibt ve Mayer, 2020: 466). Eğitim söz konusu olduğunda öğrencilerin özellikle öğrenme davranışını gerçekleştirmeden önce birçok konu hakkında tutum sahibi olduğu bilinmektedir. Eğitsel tutumlara örnek olarak öğretmene, kursa, dil öğrenmeye yönelik tutumlar verilebilir. Öte yandan sosyal tutumlar, ikinci dil ediniminin kültürel sonuçlarına odaklanan tutumları içermektedir (Gardner 1985: 41-42).

Öğrenmeye yönelik tutumların nasıl oluştuğu, öğrenmeyi nasıl etkilediği dil öğretmenleri ve araştırmacıların da giderek daha fazla ilgisini çekmiştir. Bunun nedeni, tutumun kişinin davranışlarını, içsel ruh halini ve dolayısıyla öğrenmeyi etkilemesidir. Dolayısıyla dil öğrenimi ile öğrencinin içinde büyüdüğü çevresel bileşenler arasında bir etkileşim olduğu açıktır. Hem olumsuz hem de olumlu tutumlar, dil öğreniminin başarısı üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir (İnal vd., 2005). Bireyin tutumu, büyük ölçüde farklı uyaranlara bağlıdır. Bilim insanları "duygusal bileşenin, bilişsel becerilerden daha fazla ve sıklıkla dil öğrenmeye katkıda bulunduğunu" iddia etmekte ve son araştırmalarla bu görüşü desteklemektedirler. Örneğin, Stephan Krashen 1981 yılında kişilerin ikinci dil öğrenimleri ve tutumları arasındaki ilişkiyi açıklamak için monitör modeli teorisini geliştirmiş ve tutum ve yabancı dil öğrenme süreci arasındaki ilişkiyi tutumların olumlu olması durumunda dilin daha kolay bir şekilde öğrenilebileceğini, tutumların duygusal bağlılığı etkilediğini, tutumların sınıf içi katılımı etkilediğini, olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin daha yüksek notlar almasının muhtemel olduğunu belirtmiştir (Krashen, 1981). Bu nedenle öğrencilerin dil konusundaki tutumlarının keşfedilmesi, öğretme-öğrenme sürecinde hem öğretmene hem de öğrenciye yardımcı olan bir husus olduğu tartışılmazdır (İnal vd., 2005: 39).

Dil öğrenimini etkileyen faktörler birbiriyle yakından ilişkilidir. Tutum faktörü motivasyonu, motivasyon da öğrenme başarısını etkiler. Bu nedenle, öğrenenlerin öğrenilen dile, dil topluluğuna, kültüre ve dil öğrenme sürecine yönelik tutumları çoğunlukla motivasyonla ilişkili olarak araştırılmıştır (Czarnecka, 2013: 181). Dolayısıyla bireylerin geliştirmiş oldukları tutumların kendi motivasyonlarını arttırmalarına, bu sebeple de başarılı olmalarına aracılık ettiği söylenebilmektedir. Tutum bu açıdan bakıldığında eğitim başarısını belirleyen önemli bileşenlerden biri olma özelliğini taşımaktadır (İnal vd., 2005: 39). Dil öğrenim sürecinde öğrenci tutumları ile öğrenme süreçleri arasındaki ilişkiye yönelik çeşitli etkenler esas alınarak birçok çalışma yapılmıştır. Ülkemizde bu çalışmaların büyük bir çoğunluğu öğrencilerin İngilizce dersine yönelik tutumlarının incelenmesini kapsamaktadır (Alyaz, 2011: 506). Almancaya yönelik ise; Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumları farklı değişkenlere göre (Üstün ve Tanrıkulu, 2021; Küçük, 2007); dilsel seviyeleri ile birlikte (Alyaz, 2011; Alyaz vd., 2013) ve duygusal tutumları (Demir, 2016) incelenmiştir. Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin ise Almancaya yönelik tutumları farklı değişkenlere göre (Hanbay, 2009; Erdem, 2020; Üstün, 2021; Türk, 2020; Türköz ve Bengisoy, 2022; Çelikkaya, 2013) incelenmiş, Almanlara ve Almancaya yönelik tutumları (Balkaya, 2017) ve birinci yabancı dil olarak Almancaya yönelik tutumları (Nayır, 2009) ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

2. AMAÇ

Tüm bu bilgiler doğrultusunda bu araştırmada; Batı Karadeniz bölgesinde yer alan üniversitelerde Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde çalışma aşağıda yer alan 10 hipotezden oluşmaktadır:

- **H_1:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları olumludur.
- **H_2:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark göstermektedir.
- **H_3:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları yaşlarına göre anlamlı bir fark göstermektedir.
- **H_4:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları hanelerinin aylık gelirlerine göre anlamlı bir fark göstermektedir.
- **H_5:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları Almancayla ilk hangi yaş aralığında karşılaştıklarına göre anlamlı bir fark göstermektedir.

- **H_6:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları hayatlarının büyük kısmını hangi yerleşim yerinde geçirdiklerine göre anlamlı bir fark göstermektedir.
- **H_7:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları okumakta oldukları üniversiteye göre anlamlı bir fark göstermektedir.
- **H_8:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları okumakta oldukları bölüme göre anlamlı bir fark göstermektedir.
- **H_9:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları okumakta oldukları sınıfa göre anlamlı bir fark göstermektedir.
- **H_{10}:** Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları bilmekte oldukları başka bir yabancı dilin olup olmadığına göre anlamlı bir fark göstermektedir.

3. YÖNTEM

Yukarıda belirtilen amaç ve hipotezler doğrultusunda yapılan araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Var olan bir durumu olduğu şekli ile ifade etmesi ve örneklem sayısının yüksek olmasından dolayı tarama modeli tercih edilmiştir (Karasar, 2007: 77). Bu doğrultuda çalışmanın evren ve örneklemi, veri toplama aracı ve veri analizi alt başlıklar halinde verilmiştir.

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Güz döneminde Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan üniversitelerin Almanca dili eğitimi veren bölümlerinde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan iller Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (İBBS) göre ele alınmış ve Üniversiteler bu sınıflandırmaya göre seçilmiştir. İlgili bölgede yer alan üniversiteler Bartın Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Çorum Hitit Üniversitesi, Amasya Üniversitesi ve Sinop Üniversitesi şeklinde sıralanabilmektedir. Fakat Bartın Üniversitesi ve Çorum Hitit Üniversitesi talep edilen uygulama iznini uygun görmemiş, Sinop Üniversitesi, Karabük Üniversitesi ve Çankırı Karatekin Üniversitesi ise izin yazısına geri dönüş yapmamıştır. Bu nedenle uygulamanın örneklemini Kastamonu Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Amasya Üniversitesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesinde Almanca dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubu ile ilgili veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Frekans Dağılımları Tablosu

Değişken	**Düzey**	**N**	**%**
Cinsiyet	Kadın	484	58,0
	Erkek	350	42,0
Yaş	18-29	823	98,7
	30-39	8	1,0
	40-50	3	0.4
	51-61	0	0
	62 ve üzeri	0	0
Hanenin Aylık Geliri	6.000 TL ve altı	374	44,8
	7.500 – 15.000 TL	332	39,8
	15.001 - 26.000 TL	70	8,4
	26.001 TL ve üstü	58	7,0
Almancayla ilk tanışma yaş aralığı	0-6	28	3,4
	7-11	27	3,2
	12-18	494	59,2
	19-21	211	25,3
	21 ve üstü	74	8,9
Hayatlarının büyük bir kısmını geçirdikleri yerleşim yeri	Köy	92	11,0
	İlçe	183	21,9
	Şehir	207	24,8
	Büyükşehir	318	38,1

	Yurtdışı	34	4,1
Okumakta oldukları Üniversite	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	61	7,3
	Amasya Üniversitesi	183	21,9
	Kastamonu Üniversitesi	312	37,4
	Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi	71	8,5
	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	207	24,8
Okumakta oldukları Bölüm	Turizm Rehberliği	116	13,9
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	217	26,0
	Uluslararası İlişkiler	97	11,6
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	49	5,9
	Mütercim Tercümanlık	152	18,2
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	120	14,4
	Alman Dili Eğitimi	52	6,2
	İngiliz Dili Eğitimi	12	1,4
	Almanca Hazırlık	19	2,3
Sınıf	1	201	24,1
	2	200	24,0
	3	213	25,5
	4	199	23,9
	Hazırlık	21	2,5
Bilmekte oldukları başka yabancı dil	Evet	678	81,3
	Hayır	153	18,3

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada Karahan (2007) tarafından öğrencilerin İngilizceye karşı tutumlarını belirlemek amacıyla Buschenhofen (1998)'in çalışmalarından esinlendiği, Alyaz (2011) tarafından geliştirilen toplam 25 maddeden oluşan "Almancaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini ortaya koymayı amaçlayan kişisel bilgi formu bulunmaktadır. Kişisel bilgi formunda cinsiyet, yaş, hanenin aylık geliri, okumakta oldukları üniversite, okumakta oldukları bölüm, sınıf gibi demografik soruların yanı sıra, Almancayla ilk hangi yaş aralığında karşılaştıkları, hayatlarının büyük kısmını hangi yerleşim yerinde geçirdikleri ve bilmekte oldukları başka bir dile dair sorular bulunmaktadır. Anketin ikinci bölümünde 5'li Likert tipi ölçek kullanılmış olup, bunlar ise 1 (kesinlikle katılmıyorum), 2 (katılmıyorum), 3 (kararsızım), 4 (katılıyorum), 5 (tamamen katılıyorum) şeklindedir. Bu çalışmadan elde edilen verilerle ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı α=0.857, KMO değeri ise 0,912 olarak belirlenmiştir. Son aşamada tutumlarının analiz edilmesi için anket, 2022-2023 eğitim öğretim yılının güz yarıyılında Kastamonu Üniversitesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Amasya Üniversitesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde Almanca dersi gören 834 öğrenciye uygulanmıştır. Kayıp ve eksik veri girişi nedeniyle analizde 833 ölçek dikkate alınmıştır.

3.3. Veri Analizi

Normallik varsayımında merkezi eğilim ölçülerinde yakınlık olması beklenmektedir (Can, 2016, s.82). Verilerin betimsel istatistiklerinde ortalama (3,47), ortanca (3,52) ve tepe değerin (3,40) birbirine yakın olduğu görülmüştür. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının standart hatalarına bölünmesiyle elde edilen değerler de -0,495 ve 1,362 arasındadır. Bu değerlerin -1,95 ile +1,95 arasında yer alması normallik varsayımını karşılamaktadır (Can, 2016: 85). Belirlenen alt problemlerden grup ortalamalarının karşılaştırılmasında bağımsız değişkenlerin kategorilerinde yeterli gözlem olması ve boyutların ortalama puanlarının normal dağılım varsayımını sağlaması nedeniyle iki kategorili bağımsız değişkenler için ilişkisiz örneklemler t testi kullanılırken, ikiden fazla kategorili bağımsız değişkenler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA analizinde anlamlı çıkan F değeri sonucunda farkın hangi iki gruptan kaynaklandığı ikili karşılaştırma testlerinden (Post Hoc) gruplardaki gözlem sayılarının eşit olması varsayımını gerektirmeyen Scheffe testi kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında Almanca dersi alan üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutum düzeyleri analiz edilerek tutumlarının cinsiyet, yaş, hanenin aylık geliri, Almancayla ilk karşılaşma yaş aralığı, hayatlarının büyük kısmını geçirdikleri yerleşim yeri, okumakta oldukları üniversite ve bölüm, sınıf ve başka bir yabancı dil bilip bilmediklerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

4.1. Üniversite Öğrencilerinin Almancaya Yönelik Tutum Düzeyleri

Öğrencilerin Almancaya yönelik genel tutum düzeylerine Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Almancaya Yönelik Tutum Düzeyleri

Tutum	N	Min.	Max.	X.	ss.
Düzeyleri	833	1,00	5,00	3,47	0,585

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların Almancaya yönelik genel tutum düzeylerinin olumlu yönde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_1**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları olumludur" hipotezi kabul edilmiştir.

4.2. Üniversite Öğrencilerinin Farklı Değişkenlere Göre Almancaya Yönelik Tutumları

Tablo 3'te Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının cinsiyete göre karşılaştırılması amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\overline{X}$	SS	t	sd	p
Kadın	484	3,51	0,53	2,200	831	0,003
Erkek	349	3,42	0,64			

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin Almancaya yönelik tutum düzeyleri kadın ve erkeklerin sırası ile 3,51 ve 3,42'dir ve cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t_{(831)}$=2,200; p=0,003<0,05). Bu durumda kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre Almancaya yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_2**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark göstermektedir" hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 4'te Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının yaşa göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Yaşa Göre Karşılaştırılması

Yaş	N	$\overline{X}$	SS	Var.K.	KT	sd	KO	F	p
(1) 18-29	822	3,47	0,58	G. Arası	0,499	2	0.250	0,727	0,484
(2) 30-39	8	3,45	0,66	G. İçi	284,952	830	0.343		
(3) 40-50	3	3,88	0,42	Toplam	285,452	832			

Tablo 4 incelendiğinde Almancaya yönelik tutum düzeyleri 18-29, 30-39 ve 40-50 yaş aralığı için sırasıyla 3,47; 3,45 ve 3,88'dir ve yaş aralıklarına göre öğrencilerin tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir (F=0,727; p=0,484>0,05).

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_3**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları yaşlarına göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 5'te Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının hanenin aylık gelir durumuna göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Hanenin Aylık Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Aylık Gelir Durumu	N	$\overline{X}$	SS	Var.K.	KT	sd.	KO	F	p
(1) 6000 TL ve altı	373	3,51	0,57	G. Arası	1.435	3	0,478	1,397	0,243
(2)7500– 15.000 TL	332	3,46	0,60	G. İçi	284.016	829	0,343		
(3)15.001– 26.000 TL	70	3,37	0,48	Toplam	285.452	832			
(4) 26.001 TL ve üstü	58	3,41	0,64						

Tablo 4 incelendiğinde Almancaya yönelik tutum düzeyleri 6000 TL ve altı 3,51; 7500 – 15.000 TL 3,46; 15.001 – 26.000 TL 3,37 ve 26.001 TL ve üstü 3,41'dir ve hanenin aylık gelir durumuna göre öğrencilerin tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F=1,397$; $p=0,243>0,05$).

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_4**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları hanelerinin aylık gelirlerine göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 6'da Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının Almancayla ilk karşılaşma yaş aralığına göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Almancayla İlk Karşılaşma Yaşına Göre Karşılaştırılması

Yaş Aralığı	N	$\overline{X}$	SS	Var.K.	KT	sd.	KO	F	p
(1) 0-6	28	3,65	0,55	G. Arası	1,374	4	0,343	1,001	0,406
(2) 7-11	27	3,34	0,75	G. İçi	284,078	828	0,343		
(3) 12-18	494	3,47	0,59	Toplam	285,452	832			
(4) 19-21	210	3,45	0,54						
(5) 21 ve üstü	74	3,46	0,58						

Tablo 6 incelendiğinde Almancaya yönelik tutum düzeyleri Almancayla karşılaşma yaş aralıklarına göre 0-6 3,65; 7-11 3,34; 12-18 3,47; 19-21 3,47 ve 21 ve üstü 3,41'dir ve Almancayla ilk karşılaşma yaş aralığına göre öğrencilerin tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık gözlenmediği tespit edilmiştir ($F=1,001$; $p=0,406>0,05$).

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_5**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları Almancayla ilk hangi yaş aralığında karşılaştıklarına göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 7'de Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının hayatlarının en büyük kısmını geçirdikleri yerleşim yerine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Hayatlarının En Büyük Kısmını Geçirdikleri Yerleşim Yerine Göre Karşılaştırılması

Yerleşim Yeri	N	$\overline{X}$	SS	Var.K.	KT	sd.	KO	F	p
Köy	92	3,51	0,61	G. Arası	1,558	4	0,390	1,136	0,338
İlçe	183	3,51	0,56	G. İçi	283,894	828	0,345		
Şehir	207	3,40	0,58	Toplam	285,452	832			
Büyükşehir	318	3,47	0,58						
Yurtdışı	33	3,53	0,61						

Tablo 7 incelendiğinde Almancaya yönelik tutum düzeyleri hayatlarının en büyük kısmını geçirdikleri yerleşim yerine göre köy 3,51; İlçe 3,51; Şehir 3,40; Büyükşehir 3,47 ve Yurtdışı 3,53'tür ve hayatlarının en büyük kısmını geçirdikleri yerleşim yerine göre öğrencilerin tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılık gözlenmemektedir ($F_{=}1,136$; $p=0,338>0,05$).

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_6**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları hayatlarının büyük kısmını hangi yerleşim yerinde geçirdiklerine göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 8'de Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının okumakta oldukları üniversiteye göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analizlerde gruplar arası farklılık olduğu belirlenmiştir. Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojenliğine bakılmış ve varyansların homojen olmadığı belirlenmiştir (LF=2.300; 0,057). Bu nedenle ANOVA analizinde anlamlı çıkan F değeri sonucunda farkın hangi iki gruptan kaynaklandığı ikili karşılaştırma testlerinden (Post Hoc) gruplardaki gözlem sayılarının eşit olması varsayımını gerektirmeyen Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 8. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Okumakta Oldukları Üniversiteye Göre Karşılaştırılması

Üniversite	N	$\overline{X}$	SS	Var.K.	KT	sd.	KO	F	p
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	61	3,67	0,79	G. Arası	10,063	4	2,516	7,564	0,000
Amasya Üniversitesi	183	3,39	0,49	G. İçi	275,388	828	0,333		
Kastamonu Üniversitesi	312	3,49	0,55	Toplam	385,452	832			
Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi	71	3,71	0,61						
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	206	3,37	0,58						

Tablo 8'de görüldüğü üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F_{=}7,564$; $p=0,000<0,05$) belirlenmiştir. Kategori bazında ortalama puanlara bakıldığında öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının en yüksek olduğu üniversitenin Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi (X=3,71), en düşük ise Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (X=3,37) olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinde yer alan Almanca bölümü öğrencilerinin (Alman Dili Eğitimi ve Almanca Hazırlık) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde yer alan İngilizce bölümü öğrencilerine (İngiliz Dili ve Edebiyatı ve İngiliz Dili Eğitimi) göre Almancaya yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_7**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları okumakta oldukları üniversiteye göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir. Gruplar arası anlamlı bir fark tespit edildiğinden dolayı hangi gruplardan (kategorilerden) kaynaklandığını görmek üzere Post-Hoc/Scheffe analizleri yapılmıştır.

Tablo 9. Öğrencilerin Okumakta Oldukları Üniversiteyi Tercihine Yönelik Scheffe Çoklu Karşılaştırma Analizi

Tercih	Tercih	Fark	sh	p
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Amasya Üni.	0,28699	0,08526	0,024
	Kastamonu Üni.	0,18778	0,08074	0,249
	Samsun Ondokuz Mayıs Üni.	-0,04084	0,10068	0,997
	Tokat Gaziosmanpaşa Üni.	0,30069	0,08406	0,013
Amasya Üniversitesi	Zonguldak Bülent Ecevit Üni.	-0.28699	0.08526	0,024
	Kastamonu Üni.	-0.09922	0.05370	0,492
	Samsun Ondokuz Mayıs Üni.	-0.32783	0.08063	0,003

	Tokat Gaziosmanpaşa Üni.	0.01369	0.05858	1,000
Kastamonu Üniversitesi	Zonguldak Bülent Ecevit Üni.	-0.18778	0.08074	0.249
	Amasya Üni.	0.09922	0.05370	0.492
	Samsun Ondokuz Mayıs Üni.	-0.22862	0.07583	0.060
	Tokat Gaziosmanpaşa Üni.	0.11291	0.05177	0.314
Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Zonguldak Bülent Ecevit Üni.	0.04084	0.10068	0.997
	Amasya Üni.	0.32783	0.08063	0.003
	Kastamonu Üni.	0.22862	0.07583	0.060
	Tokat Gaziosmanpaşa Üni.	0.34153	0.07937	0.001
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Zonguldak Bülent Ecevit Üni.	-0.30069	0.08406	0.013
	Amasya Üni.	-0.01369	0.05858	1.000
	Kastamonu Üni.	-0.11291	0.05177	0.314
	Samsun Ondokuz Mayıs Üni.	-0.34153	0.07937	0.001

Tablo 9'da öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının, hangi üniversitelere göre farklılaştığını belirlemek için yapılan scheffe testi sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlara göre; tutum puanı ortalaması en yüksek olan öğrencilerin okuduğu Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesinin (X=3,71; p=0,003<0,05), Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (X=3,37; p=0,001<0,05) ve Amasya Üniversitesi (X=3,39; p=0,003<0,05) ile anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Tutum puanı ortalaması en düşük olan öğrencilerin okuduğu Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinin yukarıda belirtildiği gibi Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi ile birlikte Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi (X=3,67; p=0,013<0,05) ile de anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin ortalama tutum puanlarının herhangi bir üniversite ile anlamlı farklılık göstermediği anlaşılmıştır.

Tablo 10'da Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının okumakta oldukları bölüme göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına yer verilmiştir. Yapılan analizlerde gruplar arası farklılık olduğu belirlenmiştir. Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojenliğine bakılmış ve varyansların homojen olmadığı belirlenmiştir (LF=0,859; 0,551). Bu nedenle ANOVA analizinde anlamlı çıkan F değeri sonucunda farkın hangi iki gruptan kaynaklandığı ikili karşılaştırma testlerinden (Post Hoc) gruplardaki gözlem sayılarının eşit olması varsayımını gerektirmeyen Scheffe testi kullanılmıştır.

Tablo 10. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Okumakta Oldukları Bölüme Göre Karşılaştırılması

Bölüm	N	$\overline{X}$	SS	Var.K.	KT	sd.	KO	F	p
Turizm Rehberliği	116	3,65	0,61	G. Arası	11,895	8	1,487	4,479	0,000
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	216	3,44	0,56	G. İçi	273,557	824	0,332		
Uluslararası İlişkiler	97	3,45	0,58	Toplam	285,452	832			
Turizm ve Otel İşletmeciliği	49	3,47	0,67						
Mütercim Tercümanlık	152	3,38	0,51						
İngiliz Dili ve Edebiyatı	120	3,34	0,55						
Alman Dili Eğitimi	52	3,71	0,69						
İngiliz Dili Eğitimi	12	3,33	0,58						
Almanca Hazırlık	19	3,74	0,34						

Tablo 10'da görüldüğü üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu (F=4,479; p=0,000<0,05) belirlenmiştir. Kategori bazında ortalama puanlara bakıldığında, öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının en yüksek olduğu bölüm Almanca Hazırlık (X=3,74), en düşük ise İngiliz Dili Eğitimi (X=3,33) olduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda Almanca bölümlerinde okuyan öğrencilerin tutum düzeylerinin İngilizce bölümü okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_8**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları okumakta oldukları bölüme göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmiştir. Gruplar arası anlamlı bir fark tespit edildiğinden dolayı hangi gruplardan (kategorilerden) kaynaklandığını görmek üzere Post-Hoc/Scheffe analizleri yapılmıştır.

Tablo 11. Öğrencilerin Okumakta Oldukları Bölüm Tercihine Yönelik Scheffe Çoklu Karşılaştırma Analizi

Tercih	Tercih	Fark	sh	p
Turizm Rehberliği	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	0.20573	0.06632	0.294
	Uluslararası İlişkiler	0.19950	0.07927	0.610
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	0.17681	0.09817	0.918
	Mütercim Tercümanlık	0.27491	0.07104	0.061
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	0.31239	0.07502	0.028
	Alman Dili Eğitimi	-0.05483	0.09616	1.000
	İngiliz Dili Eğitimi	0.32517	0.17472	0.902
	Almanca Hazırlık	-0.08799	0.14260	1.000
Gastronomi ve Mutfak sanatları	Turizm Rehberliği	-0.20573	0.06632	0.294
	Uluslararası İlişkiler	-0.00623	0.07042	1.000
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	-0.02892	0.09117	1.000
	Mütercim Tercümanlık	0.06918	0.06100	0.996
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	0.10667	0.06560	0.954
	Alman Dili Eğitimi	-0.26056	0.08900	0.381
	İngiliz Dili Eğitimi	0.11944	0.17089	1.000
	Almanca Hazırlık	-0.29371	0.13788	0.805
Uluslararası İlişkiler	Turizm Rehberliği	-0.19950	0.07927	0.610
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	0.00623	0.07042	1.000
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	-0.02270	0.10098	1.000
	Mütercim Tercümanlık	0.07541	0.07488	0.998
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	0.11289	0.07867	0.979
	Alman Dili Eğitimi	-0.25433	0.09903	0.581
	İngiliz Dili Eğitimi	0.12567	0.17632	1.000
	Almanca Hazırlık	-0.28749	0.14455	0.861
Turizm ve Otel İşletmeciliği	Turizm Rehberliği	-0.17681	0.09817	0.918
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	0.02892	0.09117	1.000
	Uluslararası İlişkiler	0.02270	0.10098	1.000
	Mütercim Tercümanlık	0.09810	0.09465	0.998
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	0.13559	0.09768	0.983
	Alman Dili Eğitimi	-0.23163	0.11472	0.850
	İngiliz Dili Eğitimi	0.14837	0.18558	1.000
	Almanca Hazırlık	-0.26479	0.15572	0.941
Mütercim Tercümanlık	Turizm Rehberliği	-0.27491	0.07104	0.061
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	-0.06918	0.06100	0.996
	Uluslararası İlişkiler	-0.07541	0.07488	0.998
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	0.09810	0.09465	0.998
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	0.03749	0.07036	1.000
	Alman Dili Eğitimi	-0.32974	0.09257	0.125
	İngiliz Dili Eğitimi	0.05026	0.17277	1.000
	Almanca Hazırlık	-0.36289	0.14020	0.570
İngiliz Dili ve Edebiyatı	Turizm Rehberliği	-0.31239	0.07502	0.028
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	-0.10667	0.06560	0.954
	Uluslararası İlişkiler	-0.11289	0.07867	0.979
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	-0.13559	0.09768	0.983
	Mütercim Tercümanlık	-0.03749	0.07036	1.000
	Alman Dili Eğitimi	-0.36722	0.09566	0.066
	İngiliz Dili Eğitimi	0.01278	0.17445	1.000
	Almanca Hazırlık	-0.40038	0.14227	0.442
Alman Dili Eğitimi	Turizm Rehberliği	0.05483	0.09616	1.000
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	0.26056	0.08900	0.381
	Uluslararası İlişkiler	0.25433	0.09903	0.581
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	0.23163	0.11472	0.850

	Mütercim Tercümanlık	0.32974	0.09257	0.125
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	0.36722	0.09566	0.066
	İngiliz Dili Eğitimi	0.38000	0.18453	0.834
	Almanca Hazırlık	-0.03316	0.15446	1.000
İngiliz Dili Eğitimi	Turizm Rehberliği	-.32517	.17472	0.902
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	-.11944	.17089	1.000
	Uluslararası İlişkiler	-.12567	.17632	1.000
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	-.14837	.18558	1.000
	Mütercim Tercümanlık	-.05026	.17277	1.000
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	-.01278	.17445	1.000
	Alman Dili Eğitimi	-.38000	.18453	0.834
	Almanca Hazırlık	-.41316	.21246	0.876
Almanca Hazırlık	Turizm Rehberliği	.08799	.14260	1.000
	Gastronomi ve Mutfak Sanatları	.29371	.13788	0.805
	Uluslararası İlişkiler	.28749	.14455	0.861
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	.26479	.15572	0.941
	Mütercim Tercümanlık	.36289	.14020	0.570
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	.40038	.14227	0.442
	Alman Dili Eğitimi	.03316	.15446	1.000
	İngiliz Dili Eğitimi	.41316	.21246	0.876

Tablo 11'de öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının, hangi bölüme göre farklılaştığını belirlemek için yapılan Scheffe testi sonuçları yer almaktadır.

Bu sonuçlara göre; Almanca bölümlerinden sonra tutum puanı ortalaması en yüksek olan öğrencilerin okuduğu Turizm Rehberliği bölümü (X=3,65; p=0,028<0,05) ve İngiliz Dili Eğitimi bölümünden sonra en düşük ortalamaya sahip olan İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü (X=3,34; p=0,028<0,05) ile anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak mesleki açıdan Almanca bilmenin daha çok önemli olduğu bölümlerde (Alman Dili Eğitimi, Almanca hazırlık, Turizm Rehberliği) Almancaya yönelik tutumun daha yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 12'de Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının okumakta oldukları sınıfa göre karşılaştırılması amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Okumakta Oldukları Sınıfa Göre Karşılaştırılması

Sınıf	N	$\overline{X}$	SS	Var.K.	KT	sd.	KO	F	p
1	201	3,42	0,58	G. Arası	1,795	4	0,449	1,310	0,265
2	200	3,48	0,55	G. İçi	283,657	828	0,343		
3	213	3,47	0,59	Toplam	285,452	832			
4	198	3,48	0,62						
Hazırlık Sınıfı	21	3,71	0,37						

Tablo 12'de görüldüğü üzere yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı (F=1,310; p=0,265>0,05) belirlenmiştir. Kategori bazında ortalama puanlara bakıldığında öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının en yüksek olduğu sınıfın hazırlık sınıfı (X=3,71), en düşük ise 1. sınıfın (X=3,42) olduğu anlaşılmaktadır.

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_9**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları okumakta oldukları sınıfa göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmemiştir.

Tablo 13'te Üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumlarının başka bir yabancı dil bilip bilmediklerine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan t-testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Almancaya Yönelik Tutumlarının Başka Bir Yabancı Dil Bilip Bilmediklerine Göre Karşılaştırılması

	N	$\overline{X}$	SS	t	sd	p
Evet	677	3,48	0,59	0,998	828	0,913

Hayır	153	3,43	0,56

Tablo 13 incelendiğinde öğrencilerin Almancaya yönelik tutum düzeyleri başka bir yabancı dil bilenlerin 3,48 bilmeyenlerin ise 3,43'dür ve gruplar arası anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir ($t_{(828)}$=0,998; p=0,913>0,05).

Bu sonuçlara göre araştırmanın "**H_{10}**: Almanca dersi gören öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları bilmekte oldukları başka bir yabancı dilin olup olmadığına göre anlamlı bir fark göstermektedir." hipotezi kabul edilmemiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Dil öğreniminde bilişsel faktörler kadar duyuşsal faktörler de önem taşımakta ve öğrenim sürecini etkilemektedir. Bu düşünceden hareketle çalışmada öğretmen, sınıf, yöntem, materyal gibi çeşitli faktörlerin yanı sıra öğrencilerin eğitimini aldıkları dile karşı tutumlarının da önem taşıdığı düşünülerek üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik tutumları çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Yapılan analizlerde öğrencilerin Almancaya karşı genel tutumlarının olumlu olduğu görülmüştür. Bu sonuç çalışmalarında üniversite öğrencilerini ele alan Alyaz, (2011), Üstün ve Tanrıkulu, (2021), Alyaz, Gürsoy ve Kazanoğlu, (2013) ve ortaöğretimde öğrenim gören ve Almanca dersi alan öğrencilerin ele alındığı çalışmalar (Nayır, 2009) ile örtüşmekte ve elde edilen verileri desteklemektedir. Fakat Türk (2020) çalışmasında ortaöğretimde Almanca dersi alan öğrencilerin genel tutumlarının orta düzey olduğunu, Çelikkaya (2013) ve Balkaya (2017) ise olumsuz olduğunu tespit etmiştir. Olumsuz tutumları için ise öğrenciler; dersi sıkıcı ve gereksiz bulduklarını, Almanca konuşmak zorunda oldukları için tedirgin olduklarını ve öğretmenlerin dersi sevdiremediğini belirtmişlerdir (Çelikkaya, 2013: 106).

Katılımcıların Almancaya yönelik tutumları cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmış ve kadınların Almancaya yönelik tutum düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Üstün ve Tanrıkulu (2021), Üstün (2021), Alyaz, Gürsoy ve Kazanoğlu (2013), Hanbay (2009), Balkaya (2017), Erdem (2020), Türk (2020), Türköz ve Bengisoy (2022) ve Çelikkaya (2013) yapmış oldukları çalışmalarda cinsiyet faktörünün kız öğrencilerinin lehine bir dağılım gösterdiğini ve erkek öğrencilere göre Almancaya yönelik daha olumlu bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiş ve çalışmada elde edilen veriler ile örtüştüğü görülmüştür. Literatür incelemesi sonucunda yalnızca Küçük (2007) tarafından ele alınan çalışmada öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre bir fark göstermediği ve çalışmanın sonuçları ile örtüşmediği tespit edilmiştir.

Çalışmada elde edilen diğer bir sonuç ise bölüm ve üniversiteler arasında anlamlı bir fark gözetildiğidir. Sonuçlar incelendiğinde Almanca bölümlerinde (Alman Dili Eğitimi, Almanca Hazırlık) okuyan öğrencilerin ve dolayısıyla bu bölümlerin bulunduğu üniversitede (Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi) okuyan öğrencilerin Almancaya yönelik olumlu tutumlarının diğer üniversite ve bölümlere (İngilizce ve Turizm bölümleri) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Turizm Rehberliği bölümünde okuyan öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarının İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde okuyan öğrenciler arasında anlamlı ve Turizm Rehberliği lehinde farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu ise öğrencilerin meslek seçimleri, Almancanın okudukları bölüm açısından önemi, gelecekte mesleki açıdan gerekliliği ile yakından ilişkilidir. Eğitim aldıkları bölümler dikkate alındığında İngiliz Dili Eğitimi, İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Mütercim Tercümanlık bölümlerinde okuyan öğrencilerin Almancaya yönelik olumlu tutumlarının diğer bölümlere göre daha düşük olması bu düşünceyi desteklemektedir.

Yapılan bu çalışmada öğrencilerin okudukları sınıf açısından Almancaya yönelik tutumları bakımından anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Elde edilen bu sonuç Alyaz (2011) ve Alyaz, Gürsoy ve Kazanoğlu'nun (2013) yapmış oldukları çalışmalar ile çelişmektedir. Burada elde edilen sonuçlarda üniversite öğrencilerinin Almancaya yönelik olumlu yöndeki tutumlarının 1. Sınıfta en yüksek olduğu ve giderek azaldığı tespit edilmiştir. Ortaöğretimde Almanca dersi alan öğrencilerin Almancaya yönelik tutumlarını ölçen çalışmalarda (Balkaya,2017; Erdem, 2020; Türk,2020; Türköz ve Bengisoy, 2022) ise öğrencilerin sınıf seviyesi arttıkça Almancaya yönelik tutumlarının azaldığı görülmüştür. Bu sonuçlar ise sınıf seviyesi artıkça üniversite sınavına yönelik verilen eğitim nedeniyle Çelikkaya'nın

(2013) da belirttiği gibi öğrencilerin Almancayı gereksiz bulmalarına yol açtığı şeklinde yorumlanabilmektedir.

Öğrencilerin hanelerindeki gelir durum düzeyi ile Almancaya yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark gözetilmemiştir. Bu sonuç Hanbay'ın (2009) çalışması ile örtüşmektedir. Diğer yandan Almancayla ilk karşılaşma yaşı incelendiğinde yapılan çalışmada anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Türköz ve Bengisoy'un 2022 yılında yaptıkları çalışmada ise ortaöğretimde Almanca dersi alan öğrencilerin öğrenme yaşı azaldıkça (7-12 yaş aralığı) Almancaya yönelik olumlu tutumlarının arttığı sonucuna varmışlardır. Son olarak yaş, hayatlarının büyük bir kısmını geçirdikleri yerleşim yeri ve bilmekte oldukları başka bir yabancı dil olup olmadığı değişkenleri ve öğrencilerin Almancaya yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark tespit edilmediği sonucuna varılmıştır.

İlgili literatürden ve bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda üniversitede eğitim gören öğrencilerin Almancaya yönelik istekliliklerinin arttırılması için söz konusu bu öğrencilere Almancanın, Almanca bölümlerinde okumasalar dahi kariyerleri açısından ne kadar önem taşıdığının anlatılması gerekmektedir. Giderek daha da fazla küreselleşen dünyada sadece bir yabancı dil bilmenin hatta sadece İngilizce bilmenin yeterli olmadığı aşikardır (Stegu, 2008: 118; Jakisch, 2014: 203). Bu bilinç öğrencilere yerleştirilmeli ve Almancanın önemi derslerde vurgulanmalıdır. Bu bilincin yerleştirilebilmesi için ise küçük yaştan itibaren Almancaya karşı olumlu bir tutum geliştirmeleri sağlanmalıdır. Zira, Üstün ve Tanrıkulu (2021) yapmış oldukları çalışmada lisede Almanca dersi almış öğrencilerin Almanca dersini almamış olan öğrencilere göre Almancaya yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bu ise öğrencilerin ortaöğretimden itibaren Almanca dersini zorunlu olarak almaları gerektiğini ve ikinci yabancı dile karşı tutumlarını olumlu yönde değiştireceğini göstermektedir. Günümüzde öğrencilerin İngilizce haricinde başka bir yabancı dil öğrenmeleri gerektiğinin önemi tartışılmazdır (Stegu, 2008: 118).

Bununla birlikte Millî Eğitim Bakanlığının 24.08.2023 tarihinde almış olduğu bir karar ile Almanca dersini "2023/2024 eğitim öğretim yılından itibaren 9. Sınıftan başlamak üzere kademeli olarak zorunlu dersler arasından kaldırılacağını" duyurmuş ve Almanca dersi seçmeli ders olarak müfredatta yer almıştır (MEB, 2023). Bu ise eğitim politikasında giderek daha fazla küreselleşen dünyada Almancaya ve İngilizce haricinde ikinci bir yabancı dilin öğrenilmesi gerektiği ile ilgili önemi azaltacak ve öğrencilerin ikinci bir yabancı dil öğrenmelerine yönelik isteklerini de olumsuz yönde etkileyecektir. Bu nedenle Almancanın ortaöğretimde tekrar zorunlu ders haline getirilmesi hatta ders saatinin de arttırılması ve gerekli önemin verilmesi gerekmektedir. Bunun dışında öğrencilerin Almancaya yönelik olumlu bir tutuma sahip olmaları için öğretim elemanlarının alternatif öğretim yöntemler kullanmaları, eğlenceli ders içerikleri ve materyalleri oluşturmaları, teknolojik araç gereçleri derslerinde kullanmaları ve bunlara yönelik öğretim elemanlarına seminerler verilmesi gerektiği önerilebilir.

Sonuç olarak, söz konusu bu açıklamalar çerçevesinde eğitim kurumlarında Almancanın öneminin vurgulanması gerektiği, derste farklı öğretim yöntemlerinin kullanılmasının önemli olduğu ve öğrencilerin tutumlarının olumlu yönde gelişmesi için dersin farklı materyaller ve etkinlikler ile şekillendirilmesi gerekmektedir. Bu şekilde öğrencilerin derse ve dile yönelik motivasyonlarının arttırılarak tutumlarının ve başarılarının da arttırılabileceği ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

Alyaz, Y. (2011). Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Dilsel Seviyeleri ve Almancaya İlişkin Tutumları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(2), 503-525*.

Alyaz, Y., Gürsoy, E. ve Kazanoğlu, F. (2013). Yabancı dil öğretmeni adaylarının dil seviyeleri ve öğrenimini gördükleri dile ilişkin tutumları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *26*(1), 123-148.

Balcı, U. (2016). Anadolu Liselerinde İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Eğitimi: Batman İli Örneği. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (29) , 334-341

Balkaya, Ş. (2017). Einstellungen, Vorurteile und Stereotype von Türkischen Gymnasiasten gegenüber Deutschen und Deutscher Sprache. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla*.

Buschenhofen, P. (1998). English Language Attitudes of Final-Year High School and First-Year University Students in Papua New Guinea. *Asian Journal of English Language Teaching, Vol.8, ss. 93-116.*

Can, A. (2016). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Veri Analizi.* Ankara: Pegem Akademi.

Czarnecka, M. (2013). Lernen Erwachsene Fremdsprachen anders? Motivation, Einstellungen, Angst als affektive Variablen im Zweitspracherwerb bei Erwachsenen und Kindern. *Germanica Wratislaviensia, 137, 181-192.*

Çelikkaya, Ş. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Almanca Dersine Yönelik Tutumları. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, *5*, 96-109.

Demir, K. (2016). Die Emotionale Einstellung Der Daf-Lernenden Zum Deutschen: Eine Fallstudie. *Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.*

Erdem, Ş. (2020). Lise Öğrencilerinin Almanca Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.*

Gardner, C. R. (1985). *Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation.* London: Edward Arnold.

Hanbay, O. (2009). 10. Sınıf Öğrencilerinin Farklı Değişkenlere Göre İkinci Yabancı Dil Olarak Almancaya Yönelik Tutumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(30), 79-91.

İnal, S., Evin, İ. ve Saracoğlu, A. S. (2005). The Relatıon Between Students'attitudes Toward Foreign Language and Foreign Language Achievement. *First International Conference Dokuz Eylül University Buca Faculty of Education, 1-3 October, İzmir.*

Jakisch, J. (2014). Lehrerperspektiven auf Englischunterricht und Mehrsprachigkeit. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*, *19*(1)

Karahan, F. (2007). Language Attitudes of Turkish Students Towards the English Language And its use in Turkish Context. *Çankaya University Journal of Arts and Sciences, 1(7), 73-87.*

Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi,* Ankara: Nobel.

Krashen, S. (1981). Second language acquisition. *Second Language Learning*, *3*(7), 19-39.

Küçük, O. (2007). Almanca Eğitimi Alan Öğrencilerinin Almanca Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya*.

Millî Eğitim Bakanlığı (2023). *Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi.* https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/14104459_2023-37_Ortaogretim_Kurumlari.pdf sayfasından erişilmiştir.

Nayır, D. (2009). Einstellungen Türkischer Schüler an Schulen mit Deutsch als 1. Fremdsprache in İstanbul gegenüber der Deutschen Sprache. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Stančeková, S. (2017). Endogene Faktoren im Fremdsprachenerwerb. *Motus in Verbo: Young Scientist Journal, 6(1).*

Stegu, M. (2008). Warum welche Sprachen lernen? Möglichkeiten und Grenzen wirtschaftlicher und sprachwissenschaftlicher Argumentation. *Fremdsprachen für die Wirtschaft: Analysen, Zahlen, Fakten*, 117-129.

Türk, K. (2020). Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi (Afyonkarahisar Örneklemi). *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.*

Türköz, S. ve Bengisoy, A. (2022). Ortaöğretim Öğrencilerinin İkinci Yabanci Dile (Almanca) Yönelik Tutumlarinin İncelenmesi. *International Journal of Su-Ay Development Association (IJOSDA), 1*(1), 20-32.

Üstün, B. (2021). Anadolu Lisesi Öğrencilerinin İkinci Yabancı Dil Almanca Öğrenmeye Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *21*(3), 863-874.

Üstün, B. ve Tanrıkulu, L. (2021). Almanca Öğretmenliği Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin Almanca Derslerine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *31*(3), 1211-1220.

Werth, L., Seibt, B. ve Mayer, J. (2020). *Sozialpsychologie–Der Mensch in sozialen Beziehungen. Interpersonale und Intergruppenprozesse 2. Auflage.* Berlin: Springer Verlag.

Yaprak, A. (2022). *Lerner-Endogene Einflussfaktoren im Sprachlernprozess.* Akpınar Dellal, N. ve Nalkaya, Ş. (Ed.), Zeitgenössische und innovative Tendenzen in der Fremdsprachendidaktik içinde (s. 85-110). Saarbrücken: Südwestdeutscher Verlag für Hochschulschriften.